

Nova Srbija

IZGLASAN USTAV SRBIJE

Raskinuto sa komunizmom i vladavinom prava Slobodana Miloševića, a ozvaničena demokratija i pravo zaštite države i njenih pokrajina

Članovi skupštinskog odbora za ustavna pitanja, jednoglasno su u subotu, 30. septembra, usvojili Predlog novog ustava Srbije. Prosledili su ga parlamentu na izjašnjavaње. Ovo je bilo već drugo "za" za tekst najvišeg pravnog akta, jer su dan ranije jednoglasni bili i članovi Pododbora. Zato niko nije dovođio u sumnju ishod glasanja na sednici, zakazanoj za 20 časova.

Na sednici su "doterana" tri člana ustava, a predsednik Skupštine Predrag Marković, koji će u nedelju u podne saopštiti i datum referenduma, podsetio je da je rad na najvišem pravnom aktu počeo još u prošlom sazivu 24. aprila 2003., a eksperti su ga usaglasili 15. septembra.

Tim povodom premijer Vojislav Koštunica je rekao:

- Novim ustavom Srbija se utemeljuje kao pravno uređena zemlja i zapečaćuje se istina da je Kosovo i Metohija uvek bilo i da zauvek ostaje sastavni deo teritorije Srbije.

Ovaj visoki dom je, u prethodnom periodu, usvojio veliki broj značajih zakona, koji su sami po sebi važni, ali tek usvajanjem novog ustava dobijaju pravi smisao jer postaju sastavni delovi jedne velike uređene celine. Da bi se Srbija razvijala, napredovala i bila funkcionalna država, da bi naši građani živeli dobro, zajednički smo radili da napravimo čvrst i moćan temelj naše kuće, koji se zove ustav Srbije.

Poštovani narodni poslanici, braneći Kosovo i Metohiju kao naš suštinski nacionalni interes, vi ste 12. septembra doneli jednoglasnu odluku da se novi ustav odmah donese i njime potvrdi da je Kosovo, jednostavno rečeno, naše. Večeras se na zadovoljstvo cele nacije vaša odluka ispunjava. Rečeno je urađeno. Sve ostalo, kao što dolikuje, prepuštamo narodnoj volji. Glas naroda mora da se čuje na referendumu, i ako Bog da, država Srbija će dobiti novi ustav - naglasio je srpski premijer.

Predsednik Skupštine Srbije Predrag Marković raspisao je referendum za novi ustav Srbije, a koji će trajati dva dana 28. i 29. oktobra. Marković je izjavio da je odlučeno da referendumska kampanja traje mesec dana, kako bi bilo dovoljno vremena da se građanima obrazlože ustavna rešenja i značaj novog ustava. Zato je Marković najavio da do kraja oktobra neće sazivati nijednu redovnu sednicu Skupštine,

ne bi li poslanici u naredne četiri nedelje kod naroda obezbedili potvrdu da je ustav najvažniji za sve, pa i za evropsku integraciju Srbije.

- Kada se izlazi na izbore koji traju jedan dan često građani odlučuju o prošlosti, pa ako pogreše, promeniće odluku kroz četiri godine. Na ovakvom referendumu ne sme da se pogreši. Ako građanin ima neke obaveze i zakasni u subotu, on će u noći između subote i nedelje moći da se zapita da li može mirno da spava, a da se o državi odlučilo bez njegovog glasa. Zato moramo da omogućimo da ustane u nedelju i glasa - objasnio je Marković zašto referendum traje dva dana.

Na poslednjim predsedničkim izborima 2004. godine kada su Albanci sa

Kosmeta bili izuzeti sa biračkih spiskova broj glasača je bio 6.532.940, a što će biti slučaj i ovog puta. Međutim, sve i da se Srbiji nudi najidealniji ustav na svetu, pitanje je da li će 3.266.471 glasati isto.

Neće biti lako. Treba motivisati toliko ljudi. To je izazov, a do sada u istoriji nije bilo takvog primera, jer čak i kada se glasa drugačije tolika brojka je izazov. Na poslednjim predsedničkim izborima u prvom - reprezentativnom - krugu izašlo je 47, odnosno 48 odsto birača. Toga političke partije moraju biti svesne u kampanjama. Samo od njih zavisi da li će ustav biti izglasan ili ne.

Ukoliko se dogodi da referendum ne uspe zbog bojkota ili zbog toga što većina novom ustavu kaže "ne", pravo

dozvoljava dve varijante izlaska iz situacije. Prva mogućnost je novi referendum za pola godine sa istim pitanjem, a da do tada važi postojeći Ustav. Druga mogućnost je raspisivanje izbora za ustavotvornu skupštinu. U ovoj varijanti postojeća skupština se raspušta, odmah posle referenduma raspisuju se izbori za ustavotvornu skupštinu, čiji je jedini zadatak da donese novi ustav. Potom idu izbori. Većina pravnih stručnjaka smatra da je u slučaju neuspeha referenduma to najbolje rešenje. Politička klima je takva da će referendum uspeti, a to otvara vrata izborima i novoj podeli vlasti u Srbiji. Prema tome Srbiju čeka burna jesen.

Dušan Lopušina

Svi ustavi Srbije

Februar 1835. - Sretenjska skupština usvojila je Sretenjski ustav.

Decembar 1838. - Porta je izdala Četvrti hatišerif za Provinciju Srbiju kojim je ukinut apsolutizam kneza Miloša.

Jul 1869. - Na Velikoj narodnoj skupštini u Kragujevcu usvojen je "namesnički" Ustav Kneževine Srbije kojim je u Srbiji uveden predstavnički sistem vlasti.

Januar 1889. - Velika narodna skupština prihvatila je novi Ustav Kraljevine Srbije, poznat kao Radikalni ustav, koji je označio kraj osmogodišnje borbe kralja Milana i radikala.

April 1901. - Donet je oktroisani Ustav kojim je prvi put uveden dvodomi sistem (Senat i Skupština) u Srbiji. Posle državnog udara kralja Aleksandra aprila 1903. ukinut je Ustav iz 1901, raspušten Senat i Državni savet. Ustav je, međutim, dva dana kasnije kraljevom proklamacijom ponovo vraćen na snagu.

Jun 1921. - Ustavotvorna skupština usvojila je Ustav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenca (SHS), poznat pod nazivom Vidovdanski ustav. Ustav je propisao unitarno i centralističko uređenje, monarhiju s dinastijom Karađorđevića.

Septembar 1931. - Kralj Aleksandar Karađorđević oktroisao je novi ustav, tzv. Septembarski ustav, kojim je uveden režim ograničene ustavnosti. Uveden je Senat, kao drugi dom narodnog predstavništva.

Januar 1947. - Ustavotvorna skupština Narodne Republike Srbije usvojila je prvi Ustav NR Srbije, prema kojem je Srbija definisana kao "narodna država republikanskog oblika". Istaknuto je da se srpski narod "na osnovu načela ravnopravnosti" ujedinio sa ostalim narodima Jugoslavije i njihovim narodnim republikama u SFRJ.

April 1963. - Usvojen je Ustav SR Srbije kojim je Srbija definisana kao državna socijalistička demokratska zajednica naroda Srbije zasnovana na vlasti radnog naroda i samoupravljanja. Prema ovom ustavu Srbija u svom okviru ima dve autonomne pokrajine, Vojvodinu i Kosovo i Metohiju.

Februar 1974. - Srbija je dobila novi ustav kojim je definisana kao "socijalistička, demokratska država" i samoupravna državna zajednica u čijem su sastavu i autonomne pokrajine Vojvodina i Kosovo.

Septembar 1990. - Skupština SR Srbije donela Ustav Republike Srbije, u kojem je proklamovano načelo podele vlasti i višepartijski sistem. Pokrajine su izgubile atribute državnosti i postale oblik teritorijalne autonomije, Kosovo je preimenovano u Kosovo i Metohiju.